

FOTO: UNSPLASH GUILLAUME PERIGOIS

LESPROGRAMMA

ONDERBOUW VO

De Europese verkiezingen

De Europese verkiezingen

Op 6 juni 2024 mag een groot deel van de mensen in Nederland weer naar de stembus. Iedereen van achttien jaar of ouder, met een Nederlands paspoort of een paspoort uit een ander land van de Europese Unie, mag dan gaan stemmen voor een nieuw Europees Parlement. Maar wat wordt daar nu allemaal geregeld en is Nederland beter af met Europa, of niet? Als jongere mag je, in Nederland, bijvoorbeeld nog niet stemmen, maar waarom is Europa dan toch ook belangrijk voor jou?

In deze les leren de leerlingen met behulp van de stembulp van Prodemos meer over hun eigen politieke voorkeur en gaan ze door het lezen van een column van Caroline de Gruyter nadenken over hun eigen mening over de rol van de EU voor Nederland.

Begrippenlijst

Column

In een column wordt een kritische mening opgeschreven door een columnist. Deze geeft een eigen mening over het nieuws. Vaak staat een foto van de columnist bij het artikel zodat lezers het artikel als column herkennen.

Europese Unie

In de Europese Unie werken alle lidstaten samen: ze maken wetten, afspraken en plannen voor de toekomst. Denk aan bijvoorbeeld onderwerpen als economie en het klimaat.

Europees Parlement

Het Europees Parlement bestaat uit mensen uit alle 27 landen van de Europese Unie, na de aanstaande verkiezingen bestaat dat parlement uit 720 leden. 31 daarvan komen uit Nederland en zijn dus kandidaten van Nederlandse politieke partijen. De verkiezingen vinden een keer in de vijf jaar plaats.

Europese Commissie

De Europese Commissie telt 27 commissarissen, één uit elk land van de EU, die nieuwe plannen voorstellen en controleren of de landen zich aan de plannen en regels van de EU houden.

Benodigdheden:

- Digibord
- Genoemde artikelen geprint voor iedere leerling (zie bijlagen) of op het digibord

PO bovenbouw

Lesduur - 1 lesuur of 2 lesonderdelen van 20 minuten (+ voorbereiding en een bonusopdracht)

Journalistiek, wereldoriëntatie, burgerschap

De Europese verkiezingen

De Europese verkiezingen

Nieuwsmedia zullen de komende week regelmatig berichten over de ontwikkelingen die met de Europese verkiezingen te maken hebben. Naast nieuwsartikelen, kan dat bijvoorbeeld ook door middel van een reportage waarbij een verslaggever de lezer informeert door in persoon aanwezig te zijn bij een bepaalde gebeurtenis of evenement. Of via een column waarin een columnist een eigen mening opschrijft.

Heb je zelf al een mening over Europa? En weet je al op wie je zou willen stemmen als dat zou kunnen? Met behulp van de stemhulp van Prodemos ontdek je welke partij goed bij je eigen standpunten past. Zo'n standpunt ga je in opdracht 2 proberen te beargumenteren na het lezen van een column uit de krant.

De keuze is reuze

Nederlanders hebben twintig partijen om uit te kiezen. De meeste van deze partijen zijn in Europa aangesloten bij een fractie; een samenwerkingsverband tussen partijen uit verschillende landen met dezelfde politieke overtuiging (liberaal, socialistisch, groen etc.). Al die partijen willen van alles voor Europa, maar als jongere heb je weinig invloed op de uitslag: in Nederland mag je pas naar de stembus als je achttien bent. In buurlanden België en Duitsland mogen jongeren van zestien en zeventien jaar dit jaar wél hun stem uitbrengen voor de Europese verkiezingen. Hier moeten jongeren het dus nog even doen met een stemhulp. Die stemhulp ga je ter voorbereiding van deze opdracht thuis invullen. Klopt de uitkomst met je verwachtingen?

Vooraf

- Elke leerling doet ter voorbereiding thuis de stemhulp van [Young Voice](#). Belangrijk is dat ze de uitslag, de partij die het dichtst bij hun standpunten staat, opschrijven. Jullie gaan daar in de klas mee aan de slag. (NB Is het een 'gelijkspel' tussen verschillende partijen kiezen ze er, op basis van de uitleg over de partij op de uitslagenpagina - even op het icoontje van de partij klikken - eentje uit).
- Ze noteren naar aanleiding van de uitslag van de stemhulp ook over de partij:
Welke twee thema's de partij het belangrijkste vindt.

Deel 1

Bespreek eerst klassikaal:

- Wat weten jullie eigenlijk van de Europese Unie en de Europese verkiezingen?

- Wat zou je ervan vinden als jongeren van 16 jaar ook al mochten stemmen?
- Schrijf een aantal steekwoorden op het digibord

Lees de twee artikelen *Trouw* (zie bijlagen).

[Artikel 1](#)

[Artikel 2](#)

Artikel 1: Met welke van de drie jongeren zijn leerlingen het het meest eens? Vraag een paar leerlingen of zij hun keuze willen vertellen en toelichten.

Deel 2

Dan is het nu tijd om de uitslag van de stemhulp te bespreken.

- De leerlingen hebben de stemhulp van [Prodemos Young Voice](#) gedaan om erachter te komen welke politieke partij het beste bij hun ideeën past. Het resultaat van de stemhulp hebben ze genoteerd, en pakken ze erbij.
- Inventariseer van elke leerling welke partij het beste bij hun ideeën aansluit en schrijf deze op het digibord. Ook worden de thema's die de partij het belangrijkste vindt, op het digibord opgeschreven.

Klassikaal

- Welke partijen zijn populair?
- Wie is er verrast door de uitkomst? In positieve of negatieve zin?
- Wie vindt dat jongeren vanaf 16 jaar al zouden mogen stemmen voor de Europese verkiezingen? Laat leerlingen hun vinger opsteken.
- Klopt deze uitkomst met wat er wordt geschreven in artikel 2

- Klopt deze uitkomst met wat er wordt geschreven in artikel 2 uit *Trouw*? M.a.w. houden de leerlingen die met de stemhulp op een rechtse/christelijke partij uitkwamen de stemgerechtigde leeftijd liever op 18, en willen jongeren met een linkse politieke voorkeur de stemgerechtigde leeftijd verlagen?
- Als ze zouden mogen stemmen, zouden ze zich dan aan het advies houden? Waarom wel/niet?

OPDRACHT 2

Samen staan we sterk?

Verdeel de klas in groepjes van vier of vijf leerlingen. Ieder groepje leest [deze column](#) van Caroline de Gruyter in *NRC* (zie bijlage).

In het groepje

- 'Nederland staat sterker met Europa dan zonder'. Ben je het hier wel/ niet mee eens?
- Schrijf drie argumenten op die jullie standpunt onderbouwen.
- Bepaal gezamenlijk wat jullie belangrijkste standpunt is. Waarom is dit zo?

Klassikaal

- Verdeel het digibord in een 'voor' en 'tegen' kant.
- Vraag aan ieder groepje om hun belangrijkste standpunt te noemen en schrijf deze op het digibord.
- Zijn er meer groepjes voor of tegen de stelling?
- Kunnen de voors en tegens de anderen overtuigen?

BONUS

Wil je verder aan de slag met de Europese Verkiezingen? [Op de website van Prodemos vind je nog meer lesmateriaal over de Europese verkiezingen.](#)

Reportage Verkiezingsfestival

Jongeren over de EU: ‘Bij mij komt alleen Frans Timmermans boven. En die is al weg’

Jongeren op het verkiezingsfestival, georganiseerd door ProDemos. Beeld Koen Verheijden

Wat weten jongeren van de Europese Unie? Te weinig, vindt ProDemos – ‘hoeder’ van de democratie. De organisatie houdt daarom verkiezingsfestivals, zoals dinsdag voor Arnhemse jongeren. ‘Een euro-parlementarië-wattus?’

Floris Beeld Koen Verheijden

Floris (21), Oosterbeek

“Jongeren vanaf zestien in enkele andere EU-landen mogen stemmen, hoorde ik hier. Dat kan best, als ze dus maar de uitleg krijgen die wij bijvoorbeeld vandaag krijgen.

Of ik weet wat het EU-parlement bepaalt? Poe, wij leggen dacht ik als landen geld in, zij bepalen deels hoe die centjes herverdeeld worden? Veel regels die zij stellen, daar moeten landen zich aan houden, klopt hè? Dat zie je bij stikstof, maar ook bij migratie nu.

Ik ken geen Europarlementariër. Als ik aan EU-politici denk en Nederland komt alleen Frans Timmermans in mij naar boven. En, die is alweer weg. Verder vind ik dat de EU erg graag eigen landen controleert. Dan denk ik: probeer vooral ook met andere continenten goed contact te krijgen. Wij kunnen hier wel minder vervuילend willen zijn en vredelievend. Maar wat als andere continenten niet meedoen? Wat schiet de aarde dan op?”

Joas Beeld Koen Verheijden

Joas (21), Zelhem

“Ik kom uit een agrarische omgeving in de Achterhoek. Jongeren uit boerendorpen weten goed wat de EU kan besluiten en te zeggen heeft, misschien wel meer dan een gemiddelde jongere. Het leven van de boer wordt door subsidies en regelgeving beïnvloed en soms zelfs bepaald.

Er hangen veel BBB-vlaggen in ons dorp. Ik sta achter de boeren, heel erg. GroenLinks is een ondermijner van boeren, een BBB-tegenhanger. Met dat punt ben ik het niet eens. Maar de rest van GroenLinks spreekt mij aan. Daarom stem ik daarop.

Migratie moeten we bijvoorbeeld Europees bepalen. Maar er moet wel gekeken worden hoeveel mensen er per oppervlakte wonen. Is dat veel, dan kunnen die landen minder dragen. Voor ons Nederland zal het eerder vol zijn.”

BIJLAGEN

Roos (tweede van rechts) met een groepje vriendinnen. Voor de EU-vlag kunnen leerlingen een 'polaroid-selfie' scoren. Beeld Koen Verheijden

Roos (17), Nijmegen

“Ik mag niet stemmen. Leeftijdsgenoten Europees gezien wel in België en Duitsland, begrijp ik. Voor mij zou Europees wel kunnen stemmen apart voelen, eigenlijk. Juist omdat ik bij deze verkiezingen niet weet waarop ik wil stemmen.

Bij de landelijke verkiezingen zou ik... Ja, PVV doen... Voelt als een taboe. Links zegt: verkiezingen zijn vrij, maar links moet natuurlijk wel winnen. Anders is het niet leuk, veroordelen wij je.

Waarom PVV iets voor mij is? Ik wil straks een huis, mijn vriendinnen ook, en dat lijkt onmogelijk als je mbo doet en er ook nog zoveel mensen bijkomen als nieuwe Nederlanders. Met drie ton moet je nog duimen voor een huisje.”

Europese verkiezingen

Stemmen vanaf je 16de? Vooral rechtse en christelijke jongeren zien het niet zitten

Leerlingen van het Amsfort College in Amersfoort brengen hun stem uit tijdens de Scholierenverkiezingen. Beeld ANP

In België en Duitsland mogen jongeren al vanaf 16 jaar stemmen voor de Europese verkiezingen. Waar blijft Nederland?

Merijn van Nuland 12 mei 2024, 15:05

Nederlandse politieke jongerenorganisaties staan lang niet allemaal te popelen om de stemgerechtigde leeftijd bij Europese verkiezingen te verlagen naar 16 jaar. Dat blijkt uit een rondgang langs een groot deel van de jongerenclubs van politieke partijen.

Blijf op de hoogte

Krijg een melding bij belangrijke artikelen over Algemeen nieuws.

Navraag leert dat met name rechtse en christelijke jongerenorganisaties de stemgerechtigde leeftijd liever op 18 jaar houden. Ze noemen een leeftijdsverlaging naar 16 jaar onder meer ‘arbitrair’ en denken dat jongeren op hun achttiende doorgaans meer weloverwogen politieke keuzes maken.

Dat is opvallend, want buurlanden Duitsland en België hebben er wel voor gekozen om 16- en 17-jarigen stemrecht te geven voor de Europese verkiezingen. Ook in Oostenrijk, Griekenland en Malta kunnen minderjarigen tussen 6 en 9 juni stemmen op hun favoriete Europarlementariër.

Deze landen komen daarmee tegemoet aan een vurige wens van de Europese Unie. Die pleit er al enige tijd voor om de stemgerechtigde leeftijd te verlagen omdat dit de politieke betrokkenheid van jongeren zou vergroten.

Het geeft jongeren bijvoorbeeld de gelegenheid om mee te praten over de grote vraagstukken van de toekomst, zoals klimaatverandering. Vanwege een vergrijzende bevolking hebben jongeren op dit moment minder in de melk te brokkelen dan bijvoorbeeld de generatie van de babyboomers.

Door de leeftijdsverlaging mogen dit jaar bijna vijf miljoen Duitsers voor het eerst naar de stembus. In België hebben jongeren (evenals volwassenen) zelfs een stemplicht. Zo’n 270.000 minderjarige Belgen moeten hun stem uitbrengen.

Jongeren van VVD en BBB houden vast aan 18 jaar

“Wij vinden zo’n verlaging geen strak plan”, zegt Kevin de Vries van de JOVD, de jongerenvereniging van de VVD. “Op 18-jarige leeftijd heb je enige levenservaring, en dat maakt het makkelijker om mee te doen in het politieke discours. Als liberalen vinden we vrijheid belangrijk, maar ook verantwoordelijkheid.”

Ook de jongerenorganisatie van formatiepartner BBB ziet de verlaging niet zitten. “Minderjarigen zijn soms nog beïnvloedbaar”, zegt Marije van Velthoven, voorzitter van BBB Jong. “Kunnen ze hun eigen keuzes overzien? En de goede afweging maken? Wat mij betreft houden we het op 18 jaar, de leeftijd waarop je bijvoorbeeld ook zelfstandig mag autorijden of een bankrekening mag openen.”

De jongerenclub van NSC neemt een afwachtende positie in, en wil eerst aankijken of de leeftijdsverlaging in onze buurlanden daadwerkelijk een positieve invloed heeft op de politieke betrokkenheid van jongeren. “Misschien over vijf jaar”, zegt voorzitter Eva Brandemann.

BIJLAGEN

Juist links heeft iets te verliezen

De jongerenorganisaties van de meer progressieve politieke partijen zijn aanzienlijk enthousiaster over de leeftijdsverlaging. Opvallend genoeg hebben juist zij het meest te verliezen bij een jongere stemgerechtigde leeftijd, als je tenminste afgaat op de uitslagen van de meest recente Scholierenverkiezingen. Toen kozen jongeren respectievelijk het meest voor de PVV, Forum voor Democratie en de VVD.

“Voor ons is het een principiële punt dat jongeren mee mogen doen aan het politieke proces”, zegt Evert Manders van de Jonge Democraten (D66). “Ook als dat tijdelijk tot minder stemmen leidt. Datzelfde zag je in 1917, toen de liberalen het vrouwenkiesrecht invoerden. Die vrouwen stemden vervolgens veelal conservatief. Dat is soms de prijs die je betaalt voor je idealen.”

Rick Timmermans van Dwars (GroenLinks) denkt dat het bovendien in de praktijk wel mee zal vallen met die afstraffing voor links. “Zolang de scholierenverkiezingen niet meetellen, zien jongeren ze vooral als een lolletje. En dus gaan ze extreem stemmen. Ik verwacht dat zij hun keuze beter overdenken als hun stem wel telt. Met een echte stem komt immers ook echte verantwoordelijkheid.”

IN EUROPA

Waar staat Nederland in de wereld? (Een Finse parabel)

CAROLINE DE GRUYTER

Tijdens de eurocrisis, het moet 2011 of 2012 zijn geweest, dronk een vermoeide Fin midden in de nacht een kop koffie in de bar van het gebouw in Brussel waar de euroministers van Financiën vergaderden. Het was een van die ellenlange vergaderingen waarin sommigen de 'Club Med' wilden helpen en anderen niet. Jan Kees de Jager, de Nederlandse minister, ging er met twee gestrekte benen in. Hij vertelde dan trots hoe hij de Portugese minister het verschil had uitgelegd tussen een in-tray voor inkomsten en een uit-tray voor uitgaven - „I am Dutch so I can be blunt.”

De Jagers Finse collega kon er ook wat van. De Jager voelde de hete adem van de destijds gedogende Geert Wilders in zijn nek (die later het kabinet liet klappen op de eurocrisis), terwijl de Finse minister probeerde de extreemrechtse Ware Finnen niet in de gordijnen te jagen - uiteindelijk was dit allemaal binnenlandse politiek. Dus die vergadering duurde en duurde. En de Fin aan de bar, een functionaris van het ministerie van Financiën in Helsinki, had alle tijd om uit te leggen waarom alle oplossingen voor de eurocrisis voor Finland onbespreekbaar waren. Waarop ik hem vroeg: „Als jullie alles bekritisieren en afschieten, waarom zijn jullie dan eigenlijk lid van de eurozone?”

Ik ben de naam van deze man kwijt. Maar zijn antwoord ben ik nooit vergeten, omdat het duidelijk maakte dat de Finnen weten

waar ze staan in de wereld. In een week waarin Rusland aangaf dat het de grenzen op de Baltische Zee niet meer erkent, vraag je je toch af: hoe zit dat in Nederland? Wat is het grotere verhaal van Nederland in een wereld die compleet in brand staat - behalve 'asielzoekers weren'? In het hoofdlijnenakkoord vind je er bijna niks over.

Het antwoord van de Fin is in dit opzicht memorabel. Hij keek me strak aan, zweeg drie seconden voor maximaal effect en zei met rollende r: „Se-cu-ri-ty.”

Grens van 1.300 km met Rusland is de Finse achilleshiel

Terwijl de ministers boven bepleitten dat elk euroland zijn eigen broek moet ophouden, begon de functionaris als een schoolmeester uit te leggen dat de Finse grens met Rusland ruim 1.300 kilometer lang is. Dat het daar na een paar vreselijke oorlogen decennialang rustig was geweest en dat Finland dat graag zo wilde houden. Als er ook maar enig gedoe met Rusland zou komen, zei hij, zou Finland meteen „in de shit” belanden. Een fenomenale, geopolitieke shit. Die grens, zei hij, was de Finse achilleshiel. Alles wat Fin-

land doet, blijft erop gericht om Rusland niet te provoceren en tegelijkertijd om zich in te dekken voor het geval dat. Zelfs na zestig jaar vrede. „Daarom heeft Finland de euro. Niet omdat we het leuk vinden. Of omdat we, zoals jullie, van die eeuwig turbulente wisselkoersen van Europese valuta af wilden. Nee, wij hebben de euro vanwege de veiligheid. Wij doen mee aan *alles* in Europa, omdat het ons dekking geeft. Elk laagje Europese integratie is voor Finland een extra laagje veiligheid.”

Wat dit verhaal zo indrukwekkend maakte, was die sterke focus op een prioriteit op lange termijn. Dat gevoel voor richting. De Finnen plukken daar nu de vruchten van. Ze hebben, anders dan Nederland, defensie niet wegbezuinigd. Ze investeren niet alleen in landbouw, tradities en bejaarden, maar nadrukkelijk óók in zaken die jongeren een goede toekomst geven, zoals onderwijs, wetenschap en digitale ontwikkeling. Finse burgers worden getraind op civiele weerbaarheid. Ze stinken minder in *fake news*. Hun bereidheid om het land te verdedigen is de hoogste van Europa. En elke Fin weet: Europa is onze levensverzekering, als we alleen staan kan het slecht aflopen.

Natuurlijk speelt Finland het in Brussel soms hard, zoals tijdens de eurocrisis. Maar dreigen met opt-outs, met opstappen? Nooit. Finland weet waar het staat in de wereld. Nogmaals: waar staat Nederland?

Caroline de Gruyter schrijft wekelijks over politiek en Europa.

'De Europese verkiezingen' is een uitgave van Nieuws in de klas.
De opdrachten zijn bestemd voor scholieren in de onderbouw van het
VO.

© Nieuws in de klas, Amsterdam
Uitgave 'De Europese verkiezingen'

Samenstelling en redactie: Laila de Miranda

Het kopiëren van delen ten behoeve van het gebruik door
leerlingen is onbeperkt toegestaan. Het kopiëren van enig
onderdeel ten behoeve van elk ander gebruik is alleen
toegestaan na schriftelijk verkregen toestemming van
de uitgever.

e info@nieuwsindeklas.nl
w www.nieuwsindeklas.nl